

AİLENİN KORUNMASI VE GÜÇLENDİRİLMESİ

VİZYON BELGESİ VE EYLEM PLANI
2024-2028

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI

ÖN SÖZ

Aile, toplumun nüvesi ve mayası olarak mukaddes bir müessesedir. İnsanı doğumundan ölümüne kadar her alanda kuşatan aile, bireyin hayatında en temel dayanak noktasını teşkil eder. Aile kurumu, bireyin ilk sosyal çevresini oluşturarak ona destek olur, güven ortamı sunar ve kimlik gelişiminde oldukça önemli bir rol oynar.

Sevginin paylaşılarak çoğaldığı, zorluklara beraber göğüs gerildiği aile, insanı insan yapan en önemli sosyal çevredir. Medeniyetimizin temel kurumu olan aile, milli kültürümüzü, kimliğimizi ve değerlerimizi geçmişten geleceğe aktaran bir köprü olarak geleceğimizin en kıymetli hazinesidir. İlk eğitim kurumu olan aile çağın tehdit ve riskleri karşısında da çocuklarımız ve gençlerimiz için koruyucu bir işlev sunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, aileyi toplumumuzun temel kurumu olarak tanımlar. Anayasamızın 41 inci maddesinde yer aldığı üzere, devlet ailenin huzur ve refahı için gerekli tedbirleri almakla mükelleftir. Sadece kanunlarımızda değil, değerlerimiz açısından da ailenin korunması ve aile bağlarının güçlendirilmesi önceliğimizdir.

Son dönemlerde aile kurumu, küresel değişim ve dönüşümlerle birlikte toplumsal sorunların farklılaşmasıyla ciddi tehdit ve risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Aile içerisindeki bağların zayıflaması, çocuk ve gençler başta olmak üzere tüm aile bireylerini tehdit eden zararlı akımların, insan fitratına aykırı sapkın ideolojilerin artış göstermesi, insanları yalnızlaştıran bireyselleşmenin teşvik edilmesi gibi pek çok önemli faktör ailenin yapısını etkilemektedir. Aile kurumunu tehdit eden sorunların niteliğinin değişmesiyle ailelerimizin korunması ve güçlendirilmesinde hedeflerimize ulaşmak için tüm kurumların ve toplumun tüm kesimlerinin gayret ve çabası önem arz etmektedir.

Bu anlayışla hazırlanan Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı tüm kurumlar için ortak bir çerçevede ailelerin ihtiyaç duyduğu desteği sağlamak ve aile yapısını ve değerlerini korumak ve güçlendirmek için somut adımlar içermektedir. Vizyon Belgesi ve Eylem Planı'nın hazırlanmasında emeği geçen başta Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşlarına, sivil toplum kuruluşlarına ve akademisyenlere teşekkür ediyorum.

Vizyon Belgesi ve Eylem Planı'nın, aile kurumumuz başta olmak üzere ülkemiz ve milletimiz için hayirlara vesile olmasını diliyorum.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Türkiye Cumhurbaşkanı

SUNUŞ

Aile, kadının ve erkeğin, sevgi ve merhametle, birlik ve beraberlikle, alın teri ve fedakârlıkla var ettiği vatandır. Aile, nesilleri yetiştiren, milli ve manevi değerlerle yoğuran, yeni kuşaklara kültürel kimliğin, tarihsel ve toplumsal bilincin aktarılmasında köprü vazifesi gören, yerine ikamesi olmayan en önemli müessesedir.

Dünyada yaşanan hızlı değişim ve dönüşümlerin etkisiyle ortaya çıkan pek çok sorun aile kurumunun birliğini, refahını ve yapısını hedef almakta; insan doğasını ve toplumun geleceğini tehdit etmektedir. Dolayısıyla aile kurumunun bütünlüğünü ve işlevselliğini güçlendirmek, aile bireylerinin huzur, mutluluk ve refahını sağlamak, tüm insanlığın geleceğinin güvence altına alınmasına katkı sağlayacaktır.

Ülkemizde evlilik ve aile kurumunun güçlendirilmesi için Bakanlığımız başta olmak üzere pek çok kurum tarafından politikalar hayata geçirilmekte ve hizmetler yürütülmektedir. Son yıllarda yaşanan değişim ve dönüşümlerle birlikte ailelerin karşı karşıya kaldığı sorunların farklılaşması ve artması ailenin korunması ve güçlendirilmesini odağına alan destek mekanizmalarının önemini daha da artırmaktadır.

Küreselleşme, demografik dönüşüm, bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, dijitalleşmenin hayatın her alanına nüfuz etmesi, toplumsal ve ekonomik sorunlar, çevre ve iklim sorunları, afet ve acil durumlar aile kurumumuzu da derinden etkilemektedir. Bu nedenle, daha kapsamlı ve etkin önlemlerin alınmasına bugün her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

On İkinci Kalkınma Planında belirtildiği gibi “Kadın ve erkeğin evlilik bağıyla kurulan, milli ve manevi değerlerin taşıyıcısı olan ailenin her türlü zararlı eğilimden korunması, sağlıklı nesillerin yetişmesi, dinamik nüfus yapısının ve kalkınmanın istikrarlı bir biçimde sürdürülmesini teminen aile kurumunun güçlendirilmesi” çalışmalarımızın temel amacını oluşturmaktadır.

Aile odaklı çalışmaların tüm paydaşların dâhil olduğu katılımcı yaklaşımla oluşturulması ve uygulanması, aileye yönelik hizmetlerin kalitesinin, yaygınlığının ve etkisinin artırılması açısından son derece önemlidir.

Cumhurbaşkanlığımız himayesinde Bakanlığımız koordinesinde hazırladığımız “Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı” 2024-2028 yıllarını kapsayacak şekilde kamu kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşları ve ilgili diğer kuruluşların aile ve evlilik kurumu ile aile bireylerinin güçlendirilmesine yönelik yapılacak çalışmaları içeren bir belgedir. Odağı bakımından ilk olma niteliği taşıyan Vizyon Belgesi ve Eylem Planı ile ailenin korunması ve güçlendirilmesi konusunda uygulanan politika ve hizmetleri tüm paydaşlarımızla iş birliği ve eş güdüm içerisinde daha etkin bir hale getirmeyi hedefliyoruz.

Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı'nın tüm paydaşlarımızın çalışmalarına yol gösterici ve yararlı olmasını diliyorum. Bu süreçte emeği geçen tüm paydaşlarımıza ve çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum, Vizyon Belgesi ve Eylem Planı'nın ülkemiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	7
TANIMLAR	8
AİLENİN KORUNMASI VE GÜÇLENDİRİLMESİ VİZYONUMUZ	9
VİZYON BELGESİ VE EYLEM PLANI YAPISI İLE HAZIRLIK SÜRECİ	15
AİLENİN KORUNMASI VE GÜÇLENDİRİLMESİ VİZYON BELGESİ VE EYLEM PLANI (2024-2028)	17
 1. KÜRESEL RİSKLER VE DEMOGRAFİK DÖNÜŞÜM KARŞISINDA AİLENİN KORUNMASI	19
 2. AİLELERİN REFAH DÜZEYİNİN YÜKSELTİLMESİ	29
 3. AİLE ODAKLI SOSYAL POLİTİKA VE HİZMETLERİN ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI	39
 4. DİJİTALLEŞME SÜRECİNDE AİLENİN DESTEKLENMESİ	51
 5. AİLEYE DUYARLI ÇEVRE POLİTİKALARI İLE AİLELERİN AFET VE ACİL DURUMLARA DAYANIKLILIĞININ ARTIRILMASI	61
İZLEME VE DEĞERLENDİRME	70

KISALTMALAR

AEP	:	Aile Eğitim Programı
AFAD	:	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
ASHB	:	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
ASDEP	:	Aile Sosyal Destek Programı
BM	:	Birleşmiş Milletler
BTK	:	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
ÇASGEM	:	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi
EGM	:	Emniyet Genel Müdürlüğü
KOSGEB	:	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MEB	:	Millî Eğitim Bakanlığı
RTÜK	:	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
SHM	:	Sosyal Hizmet Merkezi
SOGEP	:	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı
STK	:	Sivil Toplum Kuruluşu
TBM	:	Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı
TÜİK	:	Türkiye İstatistik Kurumu

TANIMLAR

Aile: İnsanın temel biyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kan, soy veya evlilik/hukuki birliktelik ya da evlat edinme bağları ile birbirine bağlı yakın insan ilişkilerinden oluşan ve nesiller/kuşaklar boyu görece değişerek devam eden bir sosyal kurum ve aynı zamanda bir sosyal etkileşim ağı

Evlilik: Bir kadın ve bir erkeğin usulüne göre yetki verilmiş bir memur önünde bir aile kurmak amacı ile yapmış oldukları medenî hukuk sözleşmesi

Ailenin Güçlendirilmesi: Aile bireylerinin sosyal, ekonomik ve psikolojik yönden iyilik hallerinin ve dayanıklılıklarının desteklenerek ailenin yaşam becerileri ve işlevselliği ile milli ve manevi değerleri nesiller boyu aktarma kapasitesinin artırılması

Aile Odaklı Bakış Açısı: Ailenin korunması ilkesini gözeterek, ailenin bütünlüğü ve sürekliliği ile aile bireylerinin fiziksel, zihinsel, sosyal ve ahlaki gelişimlerini destekleyecek nitelikteki uygulama, hizmet ve yaklaşımlar

Koruyucu Aile: Çeşitli nedenlerle öz ailesi yanında bakımları bir süre için sağlanamayan çocukların kendi aile ortamlarında eğitim, bakım ve yetiştirilme sorumluluğunu kısa veya uzun süreli olarak, ücretli veya gönüllü statüde devlet denetiminde paylaşan, hissettikleri toplumsal sorumluluğu gösterebilen uygun aile ya da kişiler

İlgili Kurum: Eylem Planı doğrultusunda iş birliği içinde yapılacak faaliyetlerin kendi sorumluluk alanına giren kısmını yürüten kurum/kuruluş

Sorumlu Kurum: Eylem Planı doğrultusunda yapılacak faaliyeti bizzat yürütecek ya da koordine edecek kurum/ kuruluş

Dijital Okuryazarlık: Bilgiyi bulmak, değerlendirmek, oluşturmak ve iletmek için hem bilişsel hem de teknik beceriler gerektiren bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma yeteneği

Dijital Bağımlılık: Teknoloji ve internetin bilinçli olmayan, kontrolsüz bir şekilde kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan davranışsal bağımlılıklar

Hanehalkı Büyüklüğü: Bir hanehalkını oluşturan kişilerin sayısı

Yaşlı Nüfus: 65 yaş üstü nüfus

AİLENİN KORUNMASI VE GÜÇLENDİRİLMESİ VİZYONUMUZ

Geçmişten günümüze insanın var olma sürecinde kadim dayanağı olan aile, yapısı ve işlevleri bakımından alternatifi olmayan bir müessesedir. Milletlerin belirleyici vasıflarının, değerlerinin, kültürel ve tarihsel kimliğinin aktarılmasını ve kuşaklar arası bağın sürdürülmesini sağlayan bir köprü olarak ailenin varlığı geleceğimizin en kıymetli hazinesidir. Aile sadece manevi varlığı ile değil, sosyal, ekonomik, psikolojik, ahlaki yönlerden yerine getirdiği işlevleri ile sosyal koruma ve destek sağlaması açısından da toplumun düzeni ve devamlılığı için önemli bir kurumdur.

Koruyucu ve destekleyici bir aile yapısı ile sıhhatli aile içi dinamikler, bir insanın hayatta sahip olabileceği en değerli kaynaktır. Ailenin sağlayacağı manevi güç, olumlu değerler, birlik beraberlik ve aidiyet duygusu, kişinin kendisini hayatta güçlü hissetmesini ve problemlerle daha etkin başa çıkmasını sağlar. Sağlam temeller üzerinde inşa olan bir aile kurumu, sağlıklı bir toplumun da teminatıdır. Toplumsal yapının ve sosyal kalkınmanın sağlıklı bir şekilde devamlılığının sağlanmasında aile kurumunun korunması ve güçlendirilmesi önem arz etmektedir.

Aile kurumu, küresel değişim ve dönüşümlerle birlikte toplumsal sorunların çeşitlenmesiyle ciddi tehdit ve risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Küresel eğilimler, ekonomik dalgalanmalar, afetler, teknolojik gelişmeler, kültürel değerlerdeki aşınmalar, düzensiz şehirleşme, göç hareketleri, demografik değişimler, cinsiyetsizleştirme gibi aile ve evlilik kurumunu hedef alan zararlı akımlar ve bireyselleşme ailenin karşılaştığı riskleri artırmaktadır. Dijitalleşen dünyada eğitimden teknolojiye, şehirleşmeden demografik değişimlere kadar yaşanan hızlı toplumsal dönüşümler, ailenin işlevleri, yapısı ile sahip olduğu tutum ve değerleri etkilemektedir. Yaşanan değişim ve dönüşümler nedeniyle, birliği, refahı ve yapısı etkilenen aile kurumu pek çok zorlukla karşı karşıya kalmaktadır.

Ailenin ve evliliğin değerini ve önemini hedef alan olumsuz söylemlerin artması, geniş aile içindeki dayanışma ve sosyal destek ağlarının değersizleştirilmesi, çocuk ve gençlerin sağlıklı gelişimini tehdit eden zararlı akımların artış göstermesi, aileyi tehdit eden dijital yapı ve içeriklerin sıklıkla medya mecralarında yer bulması, bireyselleşme, tüketim ve materyalist değerlerin hâkim olduğu yaşam tarzının teşvik edilmesi gibi pek çok faktör aile ve evlilik kurumu için ciddi bir risk oluşturmaktadır.

Aile açısından yaşanan bu toplumsal değişimin sonuçları, tek kişilik hanelerin çoğalması, evlilik akdi sona erenlerin sayısının artması, ilk evlenme yaşının ötelenmesi, evlilik oranlarının ve sahip olunan çocuk sayısının azalması şeklinde tezahür edebilmektedir. Bireyselliğin ön plana çıktığı yeni düzende, yaşam kurgusu haz ve hız eksenine evrilmekte, aile bağları zayıflamakta, çeşitlilik gibi sunulan ancak temelinde tek tipleşen bir insan modelini karşımıza çıkarmaktadır.

2022 yılı sonu itibarıyla 8 milyara ulaşan dünya nüfusunun, BM tarafından yapılan tahminlere göre 2030 yılında yaklaşık 8,5 milyara, 2050 yılında 9,7 milyara ve 2100 yılında 10,4 milyara ulaşacağı ifade edilmektedir.¹ Dünyada ortalama doğurganlık hızının, 1950’de kadın başına yaklaşık 5 doğum iken, 2021 yılında kadın başına 2,3 doğum olarak gerçekleştiği görülmektedir. Dünya genelinde doğurganlığın 2050 yılına kadar kadın başına 2,1 doğuma kadar gerileyeceği tahmin edilmektedir.² Azalan doğurganlık nedeniyle nüfus artış hızı yavaşlamasına rağmen küresel olarak doğumda yaşam beklentisi yükselmekte ve dünya nüfusu artmaya devam etmektedir. Bununla birlikte toplam nüfus içerisinde yaşlı nüfusun payı artmaktadır. 2022 yılında 65 yaş ve üstü nüfusun dünya nüfusundeki yüzde 10’luk payının 2050 yılında yüzde 16’ya yaklaşacağı tahmin edilmektedir. Ülkemizde ise nüfus tahminlerine göre yaşlı nüfus oranının 2030 yılında %12,9, 2040 yılında %16,3, 2060 yılında %22,6 ve 2080 yılında %25,6 olacağı öngörülmektedir. Yaşlı nüfus olarak kabul edilen 65 yaş ve üstü nüfusun, 2018 yılında 7 milyon 186 bin 204 kişi iken son beş yılda %21,4 artarak 2023 yılında 8 milyon 722 bin 806 kişiye yükseldiği görülmektedir. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise 2018 yılında %8,8 iken, 2023 yılında %10,2’ye yükselerek ilk kez iki basamaklı bir rakama ulaşmıştır.³

Ülkemizdeki doğurganlık hızı da küresel düzeydeki demografik değişim sürecine benzer bir eğilim göstermekte olup; 2001 yılında 2,38 çocuk iken, 2022 yılında 1,62 çocuğa gerilemiştir.⁴ Doğurganlığın nüfusun yenilenme düzeyi olan 2,1’in altına düşmesi sebebiyle ülke nüfusumuz giderek yaşlanmaktadır.

¹ United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2022). World Population Prospects 2022: Summary of Results. UN DESA/POP/2022/TR/NO. 3.

² a.g.e. 2

³ TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu. İstatistiklerle Yaşlılar, 2023 (Mart 2024). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Yaşlılar-2023-53710#>

⁴ TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu. Doğum İstatistikleri, 2022 (Mayıs 2023). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Birth-Statistics-2022-49673>

Ülkemizdeki evlenme ve evlilik akdinin sonlanmasına ilişkin veriler de aile yapısına ilişkin yaşanan değişimler hakkında bilgi vermektedir. 2011 yılında ortalama ilk evlenme yaşı kadınlarda 23,8; erkeklerde 27,1 iken 2023 yılına gelindiğinde ortalama ilk evlenme yaşının kadınlarda 25,7; erkeklerde 28,3'e yükseldiği görülmektedir.⁵ Ortalama ilk evlenme yaşının artması ile birlikte ilk çocuğa sahip olma yaşının da ertelendiği, bunun bir sonucu olarak sahip olunan ortalama çocuk sayısının azaldığı görülmektedir.

Ortalama hanehalkı büyüklüğü azalırken farklı kuşakların birlikte yaşadığı geniş aile sayısında azalma eğilimi görülmektedir. Türkiye'de tek kişilik haneler ve çekirdek ailelerin oranı yükselirken en az bir çekirdek aile ve diğer kişilerden oluşan geniş ailelerin oranı düşmektedir. Bu durum aile içinde, ailenin yakın çevresi ve toplumla kurduğu bağların zayıflamasına, nesiller arası etkileşimin azalmasına ve insanın yalnızlaşmasına sebep olarak kuşaklar arasında kültürel kimlik, aidiyet, deneyim, duygu ve değerlerin aktarılmasını olumsuz etkilemektedir.

Demografik yapıda görülen bu değişimler, işgücü piyasaları, sosyal güvenlik sistemleri, kamu maliyesi, kamu hizmetleri, sosyal politikalar, sosyal hizmetler ve tüm bunların finansmanı üzerinde yük oluşturarak tezahür edebilmektedir. Kalkınma hızının yavaşlamaması, her yönden daha aktif, dayanıklı ve sürdürülebilir bir toplum için dinamik nüfus yapısı ile aile kurumunun korunması ve güçlendirilmesinin önemi her geçen gün artmaktadır. Söz konusu risk ve problemlerin türü ve niteliğinin çok kısa süreler içinde değiştiği dünyamızda pek çok sorunla karşılaşan aile, bu değişikliklere göre yaşamını yeniden düzenlerken zaman zaman bunların üstesinden gelmekte zorlanmaktadır. Ailenin, hem kendi içinde hem de toplumla kurduğu ilişkilerde karşılaştığı sorunların üstesinden gelebilmesi için bütüncül bir anlayışla desteklenmesi, korunması ve güçlendirilmesi gerekmektedir.

⁵ TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu. Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2023 (Şubat 2024). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Evlenme-ve-Bosanma-Istatistikleri-2023-53707>

BM tanımına göre 0-17 yaş grubunu içeren çocuk nüfus, 1970 yılında toplam nüfusun %48,5'ini oluştururken bu oran 1990 yılında %41,8 ve 2023 yılında %26 olarak gerçekleşmiştir. Ülkemizde 2023 yıl sonu itibarıyla, Türkiye nüfusu 85 milyon 372 bin 377 kişi iken bunun 22 milyon 206 bin 34'ünü çocuklar oluşturmuştur. Çocuk nüfus oranının %26 ile AB üye ülkelerinden daha yüksek olduğu görülmektedir.⁶ Nüfusun yaşlanmasına rağmen yüksek oranda çocuk ve genç nüfusa sahip ülkemizin bu fırsat penceresini uygun şekilde değerlendirmesi önemli bir gerekliliktir. Dünya genelinde artış gösteren, özellikle medya platformları aracılığıyla yaygınlık kazanan tek tipleştirme ve cinsiyetsizleştirme akımları çocuklar ve gençler başta olmak üzere tüm aile bireylerinin iyilik hali, aile kurumunun yapısı ve işlevleri üzerinde bir tehdit oluşturmaktadır. Küresel düzeyde artan bu akımlar, dayatmacı bir anlayışla etki alanını genişletmektedir. İletişim teknolojilerinin yaygınlaşması, aile bireylerinin hayatlarına pek çok kolaylık getirirse de yeni teknolojilerin ve çevrimiçi platformların yoğun kullanımı aile üyeleri arasındaki etkileşimin azalmasına, aile bağlarının zayıflamasına ve ailelerin zararlı içeriklere maruz kalmasına sebep olabilmektedir.

Gençlerin milli, manevi ve ahlaki değerlere sahip, sosyal ve ekonomik hayata etkin katılan bireyler olarak sosyal kalkınmanın itici gücü olmalarını sağlayacak hizmet ve politikaların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Ailenin ve aile bireylerinin her türlü zararlı akıma karşı dayanıklı hale getirilmesi, nesiller arası temas ve dayanışmanın artması, aktif ve dinamik nüfus yapısının korunması, aile bireylerinin sorun çözme kapasitesinin artırılması ve sosyal kalkınmanın devamlılığını sağlamak üzere aile kurumunun güçlendirilmesi önem arz etmektedir.

Aile ve toplum yapısındaki değişimlerin analiz edilerek dinamik nüfus yapısının korunması ve teşvik edilmesi, değerlerin nesiller arasında etkin bir şekilde aktarılması, evliliklere sağlıklı bir başlangıç yapılabilmesi ve evliliklerin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi, hukuki yönden ailenin korunması, aile bireylerinin sorun çözme kapasitelerinin artırılması, aile içi ilişkilerin güçlendirilerek ailenin huzurunun sağlanması, ailenin sosyal refahının artırılması bireysel ve toplumsal dayanıklılık açısından önemli bir gerekliliktir. Değişim ve yenilik kavramlarının ailenin değerine olumsuz yansımalarını bertaraf ederek, ailenin birliğini, beraberliğini ve dayanışmasını canlı tutan politikalarla geleceği inşa etmek medeniyetimizi devamlı kılacaktır. Değişen dünyada, insanlık için önemli olan temel değerlerin korunmasını ve nesillere aktarımını sağlayan **"Ailemiz, İstikbalimiz"**dir.

⁶ TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu. İstatistiklerle Çocuk, 2023 (Nisan 2024). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Statistics-on-Child-2023-53679>

Ailenin korunması ve güçlendirilmesine yönelik politika ve uygulamalar, sosyal riskleri azaltmaya dönük başlıca kamu politikalarındandır. Değişen koşulları ve ortaya çıkan yeni sorun alanlarını göz önüne alarak ailenin ve toplumsal değerlerimizin korunması, güçlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik aile odaklı politika ve hizmetleri hayata geçirmek ile Bakanlık olarak politikalarımızın odağına her zaman “aile”yi koymak en öncelikli hedefimizdir.

Ailenin korunması ve güçlendirilmesi, tüm kurumların topyekûn çabası ve ortak sorumluluğunu gerektirmektedir. Aile kurumunun karşı karşıya olduğu sorunları tespit etmek, tespit edilen sorunlarla ilgili çözümler geliştirmek tüm kurumların ortak hedefi ve sorumluluğu olarak değerlendirilmelidir. Aile yapısını, değerlerini ve işlevlerini etkileyen sorunların artmasına yol açan değişimleri tespit etmek, aileleri tehdit eden her türlü zararlı alışkanlık ve eğilimlere yönelik tedbirleri ele almak için kurumlar arasında iş birliğinin ve eş güdümün artırılmasına her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Bu gerekçelerle ailenin güçlendirilmesi alanında temel bir izleme çerçevesi sağlayan ortak ve kapsamlı bir vizyonun ve eylem planının bulunması, ilgili kurum ve kuruluşlara rehberlik etmesi açısından önem arz etmektedir.

Ailenin güçlendirilmesi ve karşı karşıya kaldığı risklerin azaltılması, nihayetinde ailenin iyilik halinin artırılması kalkınma planları ve hükümet programları gibi çeşitli politika belgelerinde ön plana çıkmaktadır. Bu kapsamda bütüncül ve sistemli önlemler almak hedefiyle kamu kurumlarının, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve üniversitelerin katkısıyla Cumhurbaşkanlığımız himayesinde ve Bakanlığımız koordinasyonunda, aile ve evlilik kurumunun korunması ve güçlendirilmesine yönelik stratejilerin, hedeflerin ve faaliyetlerin yer aldığı “Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)” oluşturulmuştur. Bu Vizyon Belgesi ve Eylem Planı ile ülkemizin sosyal kalkınmasını desteklemek üzere aktif ve dinamik nüfus yapısının korunması, aile ve evlilik kurumunun güçlendirilmesi ve bu sayede sosyal refahın artırılması amaçlanmaktadır. Eylem Planı kapsamında evlilik ve aile müessesesinin desteklenmesi, aile refahının korunması, aile odaklı eğitim, rehberlik ve danışmanlık faaliyetlerinin etkinleştirilmesi, genç nüfusun yarattığı demografik fırsat penceresinden azami derecede faydalanılması, sosyal politika ve hizmet sunum kapasitesinin desteklenmesi, dijitalleşme sürecinde ailelerin yeni koşullara uyumunun artırılması, aileye duyarlı çevre yaklaşımının geliştirilmesi ve afet ve acil durumlara karşı ailenin dayanıklılığının artırılması hedeflenmektedir.

Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı, nüfus, eğitim, kültür, teknoloji ve medya alanında etkili sosyal politika ve uygulamaların geliştirilerek eğitim, çalışma ve sosyal hayatı kapsayacak şekilde beş stratejik amaç etrafında kurgulanmıştır. Bu belge ile, aileye yönelik yürütülen politikalarda kaynakların etkin kullanılmasını temin etmek, ailelerin hizmetlerden en yüksek faydayı elde etmelerini sağlamak ve kurumsal hizmetlere erişimlerini kolaylaştırıcı mekanizmaları harekete geçirmek için alınması gereken tedbirlere yön vermek hedeflenmektedir. Ayrıca aile odaklı bakış açısı ile ailenin güçlendirilmesi anlayışının tüm politika, program ve uygulamalara yansıtılmasını sağlamak üzere önemli bir mekanizma sunmaktadır.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve temel evrensel insan hakları beyannameleri aileyi "toplumun doğal ve temel grup birimi" olarak tanımlamakta ve devlete aileyi koruma görevi yüklemektedir. Aile kurumunun bir kadın ile bir erkeğin evliliğine dayanması, aile bağlarının ve üyeleri arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi, annelik ve babalık ile çocukluğa özel bakım ve destek sunulması, kadın, çocuk, engelli, yaşlılara yönelik her türlü şiddetin yasaklanması gereklilikleri yine uluslararası metinlerde ve beyanlarda yer almaktadır. Ailenin korunması ve güçlendirilmesine yönelik bu Vizyon Belgesi ve Eylem Planı uluslararası taahhütlerimiz ile uyumlu hedefler içermekte ve bu konudaki kararlılığımızı ortaya koymaktadır.

On İkinci Kalkınma Planının beşeri sermayenin güçlendirilmesi ve refahın toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılmasına yönelik politikaları ele alan "Nitelikli insan, güçlü aile, sağlıklı toplum" eksenindeki hedeflerine ulaşabilmek açısından önem taşıyan bu belge; birden fazla kurumun sorumluluk alanına giren ve kurumlar arası etkin koordinasyon gerektiren bir alan olan ailenin korunması ve güçlendirilmesi alanında hazırlanmıştır. Çok paydaşlı bir anlayışla hazırlanan ve beş yıl içinde sonuçlandırılması öngörülen bu Vizyon Belgesi ve Eylem Planının ülkemizin Kalkınma Planı hedeflerine ulaşılması yolunda önemli katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

VİZYON BELGESİ VE EYLEM PLANI YAPISI İLE HAZIRLIK SÜRECİ

Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028), Türkiye Cumhuriyeti Anayasası başta olmak üzere ailenin korunması ve güçlendirilmesi konularında ortaya konan yasal ve hukuki metinler, üst politika belgeleri, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve temel evrensel insan hakları beyannameleri ile Bakanlığımız tarafından ortaya konan stratejik planlar üzerine inşa edilmiştir. Bilhassa Türkiye'nin 5 yıllık kalkınma planlarından sonuncusu olan On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), Vizyon Belgesi ve Eylem Planına referans teşkil eden öncelikli politika belgesidir.

Bununla birlikte, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız (ASHB) tarafından, ailelerin değişen koşullar ve küresel eğilimler karşısında etkilenebilecekleri olumsuz durumlara karşı korunması ve güçlendirilmesi hedefiyle yıllar içerisinde pek çok araştırma, çalıştay, panel, şura, seminer ve etkinlik gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen tüm bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar, alınan kararlar ve tespit edilen öneriler Vizyon Belgesi ve Eylem Planının hazırlık sürecine önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Bakanlığımızın kuruluşundan beri aileye yönelik gerçekleştirdiği ve yer aldığı çalışmalara kadar giden tecrübelere ve birikimlere dayanan bu belge, Bakanlığımızın son birkaç yılda gerçekleştirdiği "aile odaklı" çalışmalarından elde edilen sonuçlardan özellikle beslenmektedir.

26-27 Ekim 2023 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen 8. Aile Şûrasında "nüfus ve demografi", "çevre ve iklim", "aile ve hukuk", "dijitalleşme sürecinde aile", "sosyal kalkınma ve aile", "yaşam döngüsü ve aile dayanıklılığı" olmak üzere altı temel başlıkta tartışmalar yürütülmüştür. Belirlenen temaların yerelde tartışılması, geliştirilmesi, bu konulara ilişkin sahanın ihtiyaçlarının, tespitlerinin ve önerilerinin görüşülmesi için 81 ilde Aile Çalıştayları düzenlenmiştir. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri koordinasyonunda gerçekleştirilen bu çalıştaylarda kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarından dört bini aşkın katılımcının görüş ve önerileri alınmıştır.

Ayrıca, ülke genelinde 15 bin 480 hanede ailelerin mevcut durumları ve öncelikli ihtiyaçlarını tespit etmek üzere anket yapılmıştır. Saha çalışması sonuçlarının analizleri Vizyon Belgesi ve Eylem Planı'nın stratejik amaçları, hedefleri ve faaliyetlerinin belirlenme sürecine katkı sunmuştur.

Vizyon Belgesi ve Eylem Planı'nın hazırlık sürecinde, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları ile yakın iş birliğinde çalışılmıştır. Politika yapıcı ve uygulayıcı kamu kurum ve kuruluşlarından ailenin korunması ve güçlendirilmesi odağında aile temelli yürüttükleri mevcut faaliyetleri de içerecek şekilde görüş ve öneri alınmıştır. Bu görüş ve önerileri de içerecek şekilde hazırlanan taslak belgede yer alan amaçlara, hedeflere ve faaliyetlere ilişkin ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla odak grup toplantıları gerçekleştirilmiştir. Odak grup toplantılarındaki istişarelere binaen revize edilen taslak belge üzerinden, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, akademisyenler ve sivil toplum kuruluşlarının katıldığı ortak bir çalıştay ile Vizyon Belgesi ve Eylem Planı'na nihai hali verilmiştir.

Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı'nda, demografi, refah, sosyal politika ve hizmet, dijitalleşme ve çevre temaları ele alınmış ve bu kapsamda "Küresel Riskler ve Demografik Dönüşüm Karşısında Ailenin Korunması", "Ailelerin Refah Düzeyinin Yükseltilmesi", "Aile Odaklı Sosyal Politika ve Hizmetlerin Etkinliğinin Artırılması", "Dijitalleşme Sürecinde Ailenin Desteklenmesi", "Aileye Duyarlı Çevre Politikaları ile Ailelerin Afet ve Acil Durumlara Dayanıklılığının Artırılması" olmak üzere beş temel stratejik amaç belirlenmiştir.

Hazırlanan eylem planı ile sosyal hizmet müdahalesi çerçevesinde, aileyi güçlendirme yaklaşımları ve müdahalelerinde üç düzeyli bir yapı öngörülmüştür. Buna göre, birinci düzeyde aileye sunulan koruyucu faktörleri teşvik eden ve aileyi bir arada tutmaya odaklanan yaklaşımlar ön plana çıkmaktadır. İkinci düzey, bir adım daha ileri giderek, risk altında bulunan ailelere odaklanan ve bu riskleri azaltmayı hedefleyen yaklaşımları ele almaktadır. Son düzeyde ise, risk altında olup zarar gören ailelere yönelik uzmanlaşmış hizmetleri sunmayı hedefleyen yaklaşımlara odaklanılmaktadır. Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı'nda bu müdahale aşamalarının desteklenmesine yönelik stratejik hedef ve faaliyetler oluşturulmuştur.

Vizyon Belgesi ve Eylem Planında ailenin korunması ve güçlendirilmesi hedefinde temel alınan yaklaşımlara, ulusal ve uluslararası düzenlemelere ve her bir stratejik amaçla mevcut duruma ilişkin tespitler yer almaktadır. Bununla birlikte, kamu politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında esas alınmak üzere stratejik hedefler ve faaliyetler belirlenmektedir. Stratejik hedeflere yönelik faaliyetlere ilişkin, sorumlu kurum (koordinatör kurum), ilgili kurum (iş birliği yapılacak kurum), faaliyetin uygulanma süresi ve performans göstergelerini içeren bir uygulama çerçevesi oluşturulmuştur.

KÜRESEL RİSKLER VE
DEMOGRAFİK DÖNÜŞÜM
KARŞISINDA
AİLENİN KORUNMASI

AİLEYE DUYARLI
ÇEVRE POLİTİKALARI
İLE AİLELERİN AFET
VE ACİL DURUMLARA
DAYANIKLILIĞININ
ARTIRILMASI

AİLELERİN
REFAH
DÜZEYİNİN
YÜKSELTİLMESİ

DİJİTALLEŞME
SÜRECİNDE AİLENİN
DESTEKLENMESİ

AİLE ODAKLI
SOSYAL POLİTİKA
VE HİZMETLERİN
ETKİNLİĞİNİN
ARTIRILMASI

1

KÜRESEL RİSKLER VE DEMOGRAFİK DÖNÜŞÜM KARŞISINDA AİLENİN KORUNMASI

KÜRESEL RİSKLER VE DEMOGRAFİK DÖNÜŞÜM KARŞISINDA AİLENİN KORUNMASI

On İkinci Kalkınma Planı'nın odaklandığı hedeflerden biri, aktif ve dinamik bir nüfus yapısının sürdürülebilir politikalarla korunmasıdır. Bu bağlamda, evlilik ve aile kurumunun korunması ve güçlendirilmesi amacıyla çocuk sahibi olan veya olmayı hedefleyen ailelere sosyal, ekonomik ve sağlık yönleriyle destek sağlanması gerekmektedir. Özellikle doğurganlık hızının nüfusun kendini yenilemesi için gerekli olan düzeyin altına düşmesiyle birlikte, yakın dönemde çocuk bakımına bağlı sorumlulukların azalacağı ve buna paralel olarak yaşlı bakımına bağlı sorumlulukların artacağı öngörülmektedir. Bu bağlamda toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel gelişiminde önemli rolü olan genç nüfusa ve köklerimizle köprümüz olan yaşlı nüfusa yönelik stratejilerin etkin şekilde uygulanması ve ülkenin dinamik nüfus yapısının korunarak sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlanması hususları ayrı bir önem kazanmıştır.

Demografik dönüşümün sosyal hizmetler ve sağlık hizmetleri kapsamındaki ihtiyacın şeklini değiştirmesi, işgücü piyasası dinamiklerini etkilemesi ve sosyal güvenlik sistemi üzerindeki riskleri yükseltmesi beklenmektedir. Söz konusu çok yönlü etkiler nedeniyle, ailenin dayanıklılığını ve işlevselliğini korumak için bütüncül bir yaklaşımla desteklenmesi ve güçlendirilmesi daha da elzem hale gelmiştir.

Aile kurumunu ve bireylerini tehdit eden unsurlara karşı anne babaların bilgi ve farkındalığının artırılması, şiddet, zararlı akımlar ve alışkanlıklarla etkin ve sistemli şekilde mücadele edilmesi ve gençlerin milli ve manevi değerlerle yetişmelerinin sağlanması, toplumsal uyumun ve birlik duygusunun güçlenmesini sağlayarak sağlam bir toplumsal temel oluşturacaktır. Bununla birlikte, tüm bu çalışmaların uluslararası iş birliklerine yansması küresel tehditlerin ülkemizin demografik yapısı üzerindeki etkisini azaltıcı yönde bir katkı yapacaktır.

Bu kapsamda demografik değişim sürecinde ailenin korunması ve güçlendirilmesi amacıyla;

- Dinamik nüfus yapısı ile aile ve evlilik kurumunun korunması,
- Aileyi tehdit eden şiddet, zararlı akımlar ve alışkanlıklarla mücadelenin güçlendirilmesi,
- Ailenin korunması ve güçlendirilmesine yönelik çalışmaların uluslararası alanda etkinliğinin artırılması

ana hedefler olarak belirlenmiştir.

KÜRESEL RİSKLER VE DEMOGRAFİK DÖNÜŞÜM KARŞISINDA AİLENİN KORUNMASI

Stratejik Hedef 1:		Dinamik nüfus yapısı ile aile ve evlilik kurumunun korunması		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
1.1. Aile kurumunu ve yapısını etkileyen demografik faktörler ile sosyal hizmet ve politikaların geliştirilmesine yönelik ülke örneklerini içeren sosyal araştırmalar gerçekleştirilecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Türkiye İstatistik Kurumu Üniversiteler	Sürekli	Gerçekleştirilen sosyal araştırma sayısı
1.2. Mevcut hukuki düzenlemelerin aile ve dinamik nüfus yapısını etkileyen gelişmeler çerçevesinde gözden geçirilmesini, ihtiyaçların tespit edilmesini ve yeni düzenlemelerin aile odaklı esaslar üzerine kurulmasını sağlamaya yönelik çok taraflı tematik çalışmalar düzenlenecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Adalet Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Türkiye Barolar Birliği Polis Akademisi Başkanlığı Türkiye Adalet Akademisi Üniversiteler	2024-2028	Düzenlenen çalışma sayısı
1.3. Nüfusun aktif ve dinamik yapısının korunması kapsamında cinsel sağlık ve üreme sağlığı konularında verilen hizmetler ile sağlık okuryazarlığı konusunda aile bireyleri ve ebeveynlere eğitim ve farkındalık çalışmaları yaygınlaştırılacaktır.	Sağlık Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Diyanet İşleri Başkanlığı Belediyeler	Sürekli	Eğitim alan kişi sayısı

KÜRESEL RİSKLER VE DEMOGRAFİK DÖNÜŞÜM KARŞISINDA AİLENİN KORUNMASI

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
1.4. Evlilik ve çocuk sahibi olmaya ilişkin algı, tutum ve tecrübeleri ele alan bütüncül bir saha araştırması gerçekleştirilecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Türkiye İstatistik Kurumu Üniversiteler	2024-2026	Araştırmanın gerçekleştirme yüzdesi
1.5. Evlilik Öncesi Eğitim Programı ile Aile Eğitimi Programının içeriği güncellenecek ve bu eğitimler yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Belediyeler Diyanet İşleri Başkanlığı	2024-2028	Programın güncellenmesinin tamamlanma yüzdesi Eğitim alan kişi sayısı
1.6. Yeni evlilikleri teşvik etmek üzere, yeni evlenen çiftlere 2 yıl geri ödemesiz 48 ay vadeli 150.000 TL faizsiz evlilik kredisi verilecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Aile ve Gençlik Fonu Başkanlığı	Sürekli	Yıllık bazda kredi verilen çift sayısı
1.7. TÜİK verilerine göre evlilik akdini sona erdirmeye oranının en yüksek olduğu üç ilde ve doğurganlık hızının en düşük olduğu üç ilde yapılacak analiz çalışması sonuçlarına göre pilot uygulama gerçekleştirilecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Türkiye İstatistik Kurumu Üniversiteler	2024-2025	Analiz raporu Pilot uygulamanın gerçekleştirilmesi

Stratejik Hedef 2:		Aileyi tehdit eden şiddet, zararlı akımlar ve alışkanlıklarla mücadelenin güçlendirilmesi		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
2.1. Aile ve toplumu tehdit eden güncel risk faktörlerine ilişkin tespit ve değerlendirme çalışmaları yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Üniversiteler	2024-2028	Yapılan değerlendirme çalışma sayısı
2.2. Küresel cinsiyetsizleştirme projeleri ile mücadele konusunda standartları ortaya koyan bir strateji belgesi hazırlanacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Diyanet İşleri Başkanlığı Sivil Toplum Kuruluşları	2024-2028	Strateji Belgesinin tamamlanma yüzdesi
2.3. Aileye yönelik riskleri ve ailenin iyilik halini ölçen "Aile Endeksi" oluşturulacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Üniversiteler Türkiye İstatistik Kurumu	2024-2028	Endeksin tamamlanma yüzdesi
2.4. Aile içi şiddet ve aile düzenine karşı işlenen suçlar ile nedenlerine yönelik analiz çalışmaları yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı Adalet Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Türkiye Adalet Akademisi Üniversiteler	2024-2028	Analiz raporu

KÜRESEL RİSKLER VE DEMOGRAFİK DÖNÜŞÜM KARŞISINDA AİLENİN KORUNMASI

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
2.5. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı ve Aile Eğitim Programı kapsamında gençlere ve ailelerine kötü alışkanlıklar, bağımlılık, dijital kumar ile oyun bağımlılığı konusunda bilgilendirici eğitimler düzenlenecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Yeşilay	Millî Eğitim Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Diyanet İşleri Başkanlığı Üniversiteler Yeşilay	Sürekli	Katılan kişi sayısı Eğitici eğitimi alan kişi sayısı
2.6. Yaş ve gelişim özelliklerine uygun olarak çocuklara ve gençlere sağlıklı gelişim ve mahremiyet eğitimleri verilmesi amacıyla ailelere yönelik bir rehber doküman hazırlanacak, rehber doğrultusunda aile ve gençlerin konuya ilişkin bilgi ve farkındalıkları artırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Gençlik ve Spor Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı	2024-2026	Rehberin hazırlanma yüzdesi Ulaşılan ebeveyn sayısı
2.7. Aileleri tehdit eden zararlı akımlar ve alışkanlıkların çocuklar başta olmak üzere insan doğası ve hakları ile aile yapısı ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini konu alan belgesel/program çalışmaları yapılacak, mevcut yayınlar Türkçeye kazandırılacaktır.	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı Ulusal ve Yerel Medya Kuruluşları	2024-2028	Üretilen belgesel/program sayısı Türkçeye kazandırılan belgesel/program sayısı

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
2.8. Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimine zarar verebilecek türde içerik taşıyan programlara yönelik denetleyici ve düzenleyici çalışmalar yapılacaktır.	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	Ulusal ve Yerel Medya Kuruluşları	2024-2028	Müeyyide uygulanan program sayısı Yapılan düzenleyici ve denetleyici çalışma sayısı
2.9. Gençlerin Türk kültür ve tarih bilinci ile millî ve manevi değerlere sahip olarak yetişmeleri ve toplumsal hayata aktif katılımlarını sağlamak üzere etkinlikler, seminerler, atölyeler ve projeler yaygınlaştırılacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Diyanet İşleri Başkanlığı Türk Tarih Kurumu Atatürk Dil, Kültür ve Tarih Kurumu Üniversiteler Yunus Emre Enstitüsü	Sürekli	Gerçekleştirilen etkinlik sayısı Amatör çocuk/gençlik koro/topluluklarınca gerçekleştirilen etkinlik sayısı

Stratejik Hedef 3:		Ailenin korunması ve güçlendirilmesine yönelik çalışmaların uluslararası alanda etkinliğinin artırılması		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
3.1. Uluslararası platformlarda ilgili mekanizmalar ve çalışmalar ile alanda karşılaşılan güçlükleri ortaya koyan bir analiz çalışması yapılacak, ilgili mekanizma ve çalışmaların artırılması ile ülkemizin mevcut olanlara katılımının sağlanması yönünde girişimlerde bulunulacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Diyanet İşleri Başkanlığı Uluslararası Kuruluşlar	Sürekli	Analiz raporu
3.2. Ailenin korunması ve güçlendirilmesi konusunda ülkeler, uluslararası kuruluşlar ve aile odaklı sivil toplum kuruluşları ile iş birlikleri artırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Dışişleri Bakanlığı	Sürekli	Üst düzey, teknik düzey ve STK'larla protokollerdeki artış Kuruluşlar ile yapılan görüşme sayısı Kuruluşlar ile yapılan protokol sayısı

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
3.3. Ailenin korunması ve güçlendirilmesine ilişkin hususlarda kavramsal standartlara ilişkin çalışmalar yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	2024-2025	Alan yazın çalışması Standartlar çalışması
3.4. Uluslararası temsil sağlayan kamu personeline yönelik ailenin korunması ve güçlendirilmesine ilişkin standart eğitimler tasarlanacak ve uygulanacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Üniversiteler	2025-2028	Eğitim programının oluşturulması Düzenlenen eğitim sayısı Katılım sağlayan personel sayısı

2

AİLELERİN REFAH DÜZEYİNİN YÜKSELTİLMESİ

AİLELERİN REFAH DÜZEYİNİN YÜKSELTİLMESİ

Ailenin korunması ve güçlenmesini sağlayacak, aile bireylerinin bilgi ve becerilerini artırarak niteliğini geliştirecek, kimsenin dışarıda ve geride bırakılmadığı, refahın adil bir şekilde paylaşıldığı, birlik, beraberlik ve dayanışma ruhunun hâkim olduğu, huzurlu ve sağlıklı bir toplumsal yapının tesis edilmesi yönünde politika ve tedbirler On İkinci Kalkınma Planı'nda belirlenmiştir.

Eylem planı hazırlık sürecinde gerçekleştirilen saha araştırmasında, aile dinamikleri içerisinde ekonomik ihtiyaçların karşılanma seviyesinin ailelerin iyilik halinin öncelikli belirleyicilerinden biri olarak algılandığı tespit edilmiş, gerçekleştirilen İl Çalıştayları ve 8. Aile Şûrası'nda da aile bireylerinin sosyal ve ekonomik hayata katılımlarının desteklenmesi ve artırılmasına ilişkin öneriler ön plana çıkmıştır. Bu çerçevede, bölgesel farklılıkların da gözetilerek ekonomik faaliyetlerin geliştirilmesi, gelir dağılımı eşitsizliğinin azaltılması ve temel hizmetlere erişimin iyileştirilmesi yoluyla yaşam kalitesinin artırılması önem arz etmektedir.

Ailelerin refah ve iyilik hallerinin artırılması, ekonomik büyümeyle birlikte sosyal, kültürel ve insanî gelişimi içeren sosyal kalkınma ile doğrudan bağlantılıdır. İş gücü piyasalarındaki istihdam olanaklarının artırılmasıyla ailelerin sosyo-ekonomik hayata katılımını teşvik edici politikaların uygulanmasının yanı sıra iş gücü bilgi ve becerilerinin ekonomik hayata entegre edilebilecek düzeye getirilmesi de ailenin korunması ve güçlendirilmesi temel amacını destekleyen önemli politikalardan biridir.

Aile yapısına uygun bir yaklaşımla, aile bireylerinin ihtiyaçlarını önceleyen, hem işte hem de evde huzuru ve sağlıklı ilişki dinamiklerini mümkün kılacak şekilde iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması da refah politikalarının temelini oluşturur. Bu bağlamda, kurumsal düzenlemelerin yapılması, aile dostu iş yerlerinin teşvik edilmesi ve nitelikli çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bununla birlikte, ailelerin karşılaştıkları değişimlere uyum sağlamalarını kolaylaştırmak ve sorun çözme becerilerini geliştirmek için aile yaşam becerilerinin artırılması da önemlidir.

Bu bağlamda ailelerin refah düzeyinin yükseltilmesi amacıyla,

- Aile bireylerinin sosyo-ekonomik hayata katılımlarının artırılması,
- İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması,
- Aile yaşam becerilerinin desteklenmesi

öne çıkan hedefler olarak belirlenmiştir.

AİLELERİN REFAH DÜZEYİNİN YÜKSELTİLMESİ

Stratejik Hedef 4:		Aile bireylerinin sosyo-ekonomik hayata katılımlarının artırılması		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
4.1. Aile bireylerinin istihdamını desteklemeye yönelik mesleki bilgi ve becerilerini artıran eğitim programları yaygınlaştırılacaktır.	Millî Eğitim Bakanlığı	ÇASGEM Türkiye İş Kurumu Tarım ve Orman Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı	Sürekli	Faydalanan kursiyer sayısındaki artış oranı
4.2. Aile bireylerinin girişimcilik, liderlik becerileri ve finansal okuryazarlık alanlarında farkındalıklarını artırmak amacıyla eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yaygınlaştırılacaktır.	KOSGEB Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Millî Eğitim Bakanlığı Ticaret Bakanlığı ÇASGEM Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Sermaye Piyasası Kurulu Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Sürekli	Ulaşılan kişi sayısı Eğitime katılan kişi sayısı

AİLELERİN REFAH DÜZEYİNİN YÜKSELTİLMESİ

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
4.3. Ailelerin aktif iş gücüne katılımını teşvik etmek amacıyla hane bazlı hizmet sunumu politikası kapsamında sürdürülebilir geçim kaynaklarına sahip olmayan hanelere ulaşılarak İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalandırılmaları sağlanacaktır.	Türkiye İş Kurumu	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu	2024-2028	Hizmet sayısı Hizmetlerin ulaştığı kişi sayısındaki artış oranı
4.4. Gençlerin girişimcilik ile iş arama becerilerini artırmaya yönelik olarak eğitim ve rehberlik çalışmaları, panel, seminer ve toplantılar gerçekleştirilecektir.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ÇASGEM	Gençlik ve Spor Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Üniversiteler KOSGEB	Sürekli	Eğitim verilen genç sayısı Düzenlenen etkinlik sayısı
4.5. Televizyon ve radyo yayınlarında aile bireylerinin istihdamını desteklemek ve teşvik etmeye yönelik konulara yer verilecektir.	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Türkiye İş Kurumu	Sürekli	Gerçekleştirilen bölüm sayısı

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
4.6. Kırsal alanda hayvancılık ve tarımla uğraşan ailelere yönelik teknik bilgi ve beceriler ile tarımda dijital okuryazarlığı destekleyici kurs programları, eğitimler gerçekleştirecek ve ailelere yatırım desteği verilecektir.	Tarım ve Orman Bakanlığı	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Milli Eğitim Bakanlığı	Sürekli	Eğitim verilen kişi sayısı Yatırım desteği verilen gerçek kişi sayısı

Stratejik Hedef 5:	İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması			
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
5.1. Aile dostu iş yerine ilişkin ilke ve standartlar belirlenerek kılavuzlar oluşturulacak ve farkındalık çalışmaları düzenlenecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar �niversiteler Belediyeler �zel Sektör Sivil Toplum Kuruluşları	2024-2028	Kılavuzun oluşturulması Ulaşılan kişi sayısı
5.2. Uzaktan, esnek ve hibrit çalışma gibi yeni nesil çalışma modellerine ve bu modellerin ebeveynlerin istihdama katılımı ve aile/aile bireyleri üzerindeki etkilerine ilişkin analiz çalışması yapılacaktır.	ÇASGEM	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Sendikalar �niversiteler	2024-2028	Analiz raporu

 LELERİN REFAH DÜZEYİNİN YÜKSELTİLMESİ

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
5.3. 0-72 ay arasında çocuğu olan, çalışmaya başlamak veya daha önce çalıştığı işe geri dönmek isteyen ya da hali hazırda bir içi olan ebeveynleri desteklemeye yönelik kreş/gündüz bakım evi/anaokulu gibi destekler yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler	Milli Eğitim Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Hazine ve Maliye Bakanlığı	Sürekli	Desteklenen kişi sayısı Açılmasına katkı sağlanan kreş/gündüz bakım evi/anaokulu sayısı
5.4. İsteğe bağlı sigortalı olan ev kadınlarının sigorta primlerinin bir kısmının devlet tarafından karşılanmasına yönelik yasal düzenleme yapılacaktır.	Sosyal Güvenlik Kurumu	Tüm Bakanlıklar	2024-2028	Yasal düzenlemenin gerçekleştirilmesi

Stratejik Hedef 6:		Aile yaşam becerilerinin desteklenmesi		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
6.1. Ailelerin temel yaşam becerilerini artırmaya yönelik ebeveynlik becerileri, iletişim becerileri alanlarında aile eğitimleri yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Diyanet İşleri Başkanlığı	Sürekli	Gerçekleştirilen eğitim sayısı Katılımcı sayısı
6.2. Aile Okulu Projesi kapsamında eğitimler yaygınlaştırılacaktır.	Milli Eğitim Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar	2024-2028	Eğitime katılan kişi sayısındaki artış oranı

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
6.3. Aile ve dini rehberlik büroları/ merkezleri aracılığıyla ailelere dini rehberlik ve manevi danışmanlık hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.	Diyanet İşleri Başkanlığı	Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Hizmet sunulan kişi sayısı
6.4. Aile bireylerinin hukuk alanındaki bilgi ve becerilerinin artırılmasına ilişkin adli süreç ve idari başvuru mekanizmaları hakkında farkındalık çalışmaları yapılacaktır.	Adalet Bakanlığı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu	Kamu Denetçiliği Kurumu Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Adalet Akademisi �niversiteler	Sürekli	Ulaşılan kişi sayısı
6.5. Evde bakım desteği hizmet modeli teşvik edilecek, gündüz bakımevleri ile vefa kiraathaneleri yaygınlaştırılacak, evinde yaşlı ve özel gereksinimli birey bulunan ailelere sunulan hizmet modelleri geliştirilecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Sivil Toplum Kuruluşları Belediyeler	Sürekli	Hizmet sunulan aile sayısı Hizmet sunulan kişi sayısı
6.6. Gençlerin değerler eğitimine, yaşam becerilerine ve kariyer planlamalarına katkı sağlayan program ve kurslar uygulanacaktır.	Gençlik ve Spor Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı �niversiteler Diyanet İşleri Başkanlığı	Sürekli	Eğitimlere katılan genç sayısı

AİLELERİN REFAH DÜZEYİNİN YÜKSELTİLMESİ

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
6.7. Kuşaklararası iletişimi güçlendirmek amacıyla huzurevleri sakinleri ile çocukların buluşmalarını sağlayacak sosyal aktiviteler gerçekleştirilecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Milli Eğitim Bakanlığı	Sürekli	Düzenlenen etkinlik sayısı
6.8. Kuran kursları ile camilerdeki vaaz ve hutbelerde ailenin yaşam becerileri, ailenin önemi ve aile değerleri temalı konulara yer verilerek yaygınlaştırılacaktır.	Diyanet İşleri Başkanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Sürekli	Aile temalı içerik sayısı
6.9. Özel gereksinimli bireylerin ailelerine yönelik farklı yetersizlik türlerini kapsayan bilgi ve beceri odaklı aile eğitim seti hazırlanacaktır.	Millî Eğitim Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Belediyeler	2024-2025	Hazırlanan materyal sayısı

AİLENİN KORUNMASI VE GÜÇLENDİRİLMESİ

VİZYON BELGESİ VE EYLEM PLANI
2024-2028

AİLE ODAKLI SOSYAL POLİTİKA VE HİZMETLERİN ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI

3

** İLE ODAKLI
SOSYAL POLİTİKA VE
HİZMETLERİN ETKİNLİĞİNİN
ARTIRILMASI**

AİLE ODAKLI SOSYAL POLİTİKA VE HİZMETLERİN ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI

Aileyi merkeze alan, aile kurumunun ve toplumsal değerlerin korunması ve güçlendirilmesine yönelik uygulanan sosyal politika ve hizmetler, sosyal riskleri azaltmaya dönük kamu politikalarının başında gelmektedir. Bu politika ve hizmetlerin temel hedefi, vatandaşların bireysel ve kolektif iyilik halini artırmaktır.

Gerçekleştirdiğimiz İl Çalıştayları'nda hizmet talepleri ve uygulama biçimleri bağlamında tespit edilen bölgesel farklılıklar, hizmetlerin esnek yapıda kurgulanmasının gereğini ortaya koymuştur. Bu bağlamdaki öneriler, yerel bazda farklılık göstermekle birlikte, öne çıkan konular; sosyal hizmet modellerinin/birimlerinin geliştirilmesi ve bu alanda kaynak artırımına gidilmesi, sosyal hizmet alanında görev alan çalışanların hizmet içi eğitimlerle geliştirilmesi ve personel niteliğinin artırılması ve özellikle sosyal hizmetler alanında yer alan kurumlar arasında koordinasyonun güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması olmuştur. Nitekim değişen dünya koşulları ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak, ailelere yönelik tasarlanacak program, plan ve müdahalelerin aile bireylerinin değişen ihtiyaçlarına yanıt vermek için dinamik ve esnek olması da gerekmektedir.

Ailenin sorun çözme kapasitesi ve ailenin işlevselliğini desteklemek üzere uygulanan başlıca hizmet modelleri aile odaklı eğitim ile danışmanlık ve psikososyal destek hizmetleridir. Bu hizmetlerin etkinliğinin artırılması için, ülke genelinde farklı kurumlarca sunulan hizmet modellerine ilişkin kavramsal çerçeve ve işleyişte birliği sağlayacak mesleki standartlar oluşturulmasına, insan kaynağının mesleki becerilerinin geliştirilmesine ve kurumlar arasında etkin bir yönlendirme mekanizmasının kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bununla birlikte, küresel ve yerel değişimleri takip etmek ve ailelerin karşılaştığı yeni riskleri tespit etmek ve etkin politikalar ile yenilikçi müdahale yöntemleri ortaya koymak için kapsamlı araştırma, geliştirme ve eğitim faaliyetlerinin kurumsal bir yapı altında sürdürülmesi önem arz etmektedir.

Bu amaçlar doğrultusunda aile odaklı sosyal politika ve hizmetlerin etkinliğinin artırılabilmesi için,

- Sosyal hizmetlere erişimin ve kurumlar arası eş güdümün artırılması,
 - Sosyal hizmet iş gücü ve kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi,
 - Danışmanlık ve psikososyal destek hizmetlerinin niteliğinin artırılması
- hedeflerine öncelik verilmiştir.

 ILE ODAKLI SOSYAL POLİTİKA VE HİZMETLERİN ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI

Stratejik Hedef 7:	Sosyal hizmetlere erişimin ve kurumlar arası eş güdümün artırılması			
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
7.1. Sosyal Hizmet Merkezleri, ocuk yaşam merkezleri, aktif yaşam merkezleri ile gündüzlü bakım ve rehabilitasyon merkezleri yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	2025-2028	Açılan merkez sayısı
7.2. Aile odaklı sosyal politika ve hizmetlerin yerel düzeyde özelleştirilmesi için sosyal risk haritası kılavuzu oluşturularak sosyal risk haritaları hazırlanacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Diyanet İşleri Başkanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Belediyeler Sivil Toplum Kuruluşları Uluslararası Kuruluşlar niversiteler	2025-2026	Sosyal risk haritası kılavuzu hazırlanması Sosyal risk haritaları hazırlanması
7.3. Sosyal Hizmet Merkezlerinin çalışmalarına ilişkin iş akışları ve çalışma kılavuzu oluşturulacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	niversiteler	2024-2028	İş akışları ve çalışma kılavuzunun oluşturulması

AİLE ODAKLI SOSYAL POLİTİKA VE HİZMETLERİN ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
7.4. Ailelere yönelik sosyal hizmet sunumu gerçekleştiren tüm kurumların uygulamada iş birliği sağlamaları amacıyla iş akışları ve ulusal vaka yönetimi uygulama planı oluşturulacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Diyanet İşleri Başkanlığı Belediyeler Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	2024-2028	Vaka yönetim uygulama planının hazırlanması Oluşturulan iş akışı sayısı
7.5. Arz odaklı sosyal hizmetlerin yaygınlaştırılmasına yönelik yereldeki aktörlerle bilgilendirme toplantıları yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Diyanet İşleri Başkanlığı Belediyeler Türkiye Muhtarlar Derneği Muhtarlar Federasyonu	Sürekli	Gerçekleştirilen toplantı sayısı
7.6. Koruyucu aile hizmetinin yaygınlaştırılmasına yönelik farkındalık çalışmaları gerçekleştirilecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Diyanet İşleri Başkanlığı Belediyeler Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Gerçekleştirilen çalışma sayısı

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
7.7. Yurtdışında korunma altında bulunan çocuklara, Türk ailelerinin koruyucu aile olmalarının teşvik edilmesi amacıyla çalışmalar yürütülecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Dışışleri Bakanlığı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı	Sürekli	Düzenlenen alışma sayısı
7.8. Belediyeler tarafından aile danışma merkezi, kadın danışma merkezi, aile yaşam merkezi vb. birimlerde sunulan hizmetlere ilişkin rehber çalışması yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	evre, şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği	2024-2028	Rehberin oluşturulması
7.9. Sosyal yardım ve sosyal hizmet programlarının bütüncül sunumuna ilişkin değerlendirme çalışması yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	alışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	2025-2026	Değerlendirme sonuç raporu
7.10. Arz odaklı sosyal hizmet kapsamında her aileye bir meslek personelinin sağlanmasıya yönelik analiz çalışması yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	niversiteler	2025	Analiz raporunun tamamlanma yüzdesi

AİLE ODAKLI SOSYAL POLİTİKA VE HİZMETLERİN ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI

Stratejik Hedef 8:		Sosyal hizmet iş gücü ve kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
8.1. Aile Destek Merkezleri ve Sosyal Dayanışma Merkezlerine ilişkin etki analizi çalışması yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Üniversiteler	2024-2028	Analiz Raporunun tamamlanma yüzdesi
8.2. Aile yapısının ve değerlerinin korunması, güçlendirilmesi ve ailenin sosyal refahının artırılmasına yönelik kapsamlı araştırma faaliyetleri yürütmek ve politika önerileri oluşturmak üzere Aile Enstitüsü kurulacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Üniversiteler	2025-2028	Enstitünün açılması
8.3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kariyer uzmanlarına yönelik saha çalışmalarını da içeren aile odaklı standart, sürdürülebilir ve kademeli bir eğitim programı hazırlanacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Üniversiteler	2024-2025	Eğitim programının hazırlanması
8.4. Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) personeli ile diğer meslek personelinin mesleki bilgi ve becerilerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Geliştirilen eğitim içerikleri Gerçekleştirilen eğitim sayısı Katılımcı sayısı

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
8.5. Yurtdışında yaşayan ailelere sağlanan desteği güçlendirmek amacıyla ataşelik ve temsilciliklerin personeline aile odaklı eğitimler düzenlenecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Dışışleri Bakanlığı	Sürekli	Eğitim verilen personel sayısı
8.6. Belediyeler bünyesinde aile odaklı sunulan hizmet merkezlerinde çalışan meslek personeline yönelik eğitim programları ve seminerler düzenlenecektir.	Türkiye Belediyeler Birliği	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Belediyeler	Sürekli	Katılan personel sayısı
8.7. Kaymakam adayları ile yardımcı yargı personeli, kolluk personeli ve adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinde görev yapan uzmanlara yönelik eğitim programlarına aile ve sosyal hizmetler temelli dersler eklenecektir.	İçişleri Bakanlığı Adalet Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Akademisi Başkanlığı Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Başkanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Üniversiteler	2024-2028	Kaymakamlık eğitim programına ilgili konunun eklenmesi Ekleme yapılan müfredat/ program sayısı Eğitime katılan personel sayısı
8.8. SOGEP kapsamında ailenin bakım yükünü azaltmaya yönelik gündüzlü bakım evleri projeleri desteklenecektir.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	2024-2028	Desteklenen proje sayısı

AİLE ODAKLI SOSYAL POLİTİKA VE HİZMETLERİN ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI

Stratejik Hedef 9:		Danışmanlık ve psikososyal destek hizmetlerinin niteliğinin artırılması		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
9.1. Birey, aile ve toplumun ruh sağlığı ile ilgili düzenlemelerin aile odaklı bakış açısı ile gözden geçirilmesi amacıyla analiz çalışması yapılacaktır.	Sağlık Bakanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	2024-2028	Analiz raporunun tamamlanma yüzdesi
9.2. Aile bireylerinin sorun çözme kapasitesini geliştirmeye yönelik rehberlik ve aile danışmanlığı hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Sağlık Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği	Sürekli	Hizmetten faydalanan kişi sayısı Hizmetten faydalanan aile sayısı
9.3. Ailelerin aile danışmanlığı hizmetinden etkin bir şekilde faydalanmasını sağlamak amacıyla Gerçek Kişiler ve Özel Hukuk Tüzel Kişileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılacak Aile Danışma Merkezleri Yönetmeliği güncellenecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Adalet Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşları	2024-2025	Yönetmeliğin güncellenmesi
9.4. Koruyucu hizmetler kapsamında, ruh sağlığı, bağımlılık sorunları yaşayan kişilerin aileleri/ bakım verenleri başta olmak üzere destek programları yaygınlaştırılacaktır.	Sağlık Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Sürekli	Program sayısı Katılan kişi sayısı

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
9.5. Ülkemizde yabancı uyruklu ailelerin uyum süreçlerini kolaylaştırmaya yönelik eğitim, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Diyanet İşleri Başkanlığı Belediyeler Sivil Toplum Kuruluşları	2024-2028	Ulaşılan kişi sayısı
9.6. Şehit ve gazi yakınları ile gazilere yönelik özelleştirilmiş psikososyal destek hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı Millî Savunma Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Psikososyal destek verilen şehit yakını sayısı Psikososyal destek verilen gazi ve gazi yakını sayısı
9.7. Evlilik akdinin sonlandırılma sürecinin aile bireyleri üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve aileyi destekleyici uygulamalar geliştirilmesi amacıyla mahkeme temelli "aile arabuluculuğu" sistemi ve olası etkilerine ilişkin uluslararası ve geniş katımlı çalıştay düzenlenecektir.	Adalet Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Diyanet İşleri Başkanlığı Üniversiteler	2024-2028	Çalıştayın düzenlenmesi Çalıştay raporu

AİLE ODAKLI SOSYAL POLİTİKA VE HİZMETLERİN ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
9.8. Evlilik akdinin sonlandırılması evresinde olan ailelerin örgün eğitimdeki çocuklarına rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar tarafından psikolojik danışmanlık ve rehberlik çalışmaları yürütülecektir.	Millî Eğitim Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler	Sürekli	Psikolojik destek alan öğrenci sayısı
9.9. Evlilik akdinin sonlandırılma sürecinde çocuk ve gençlere yönelik tutumlar ile hak ve sorumluluklar konusunda aileleri bilinçlendirmek amacıyla ebeveyn rehberi hazırlanacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı Adalet Bakanlığı Üniversiteler	2025	Rehberin tamamlanma yüzdesi
9.10. Büyükelçilik ve Başkonsolosluklar bünyesinde Aile ve Sosyal Destek Danışmanları aracılığıyla yurtdışında yaşayan ailelere rehberlik ve danışmanlık hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.	Dışişleri Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	2024-2028	Hizmetten faydalanan kişi sayısı Danışman sayısı

ÄİLENİN KORUNMASI VE GÜÇLENDİRİLMESİ

VİZYON BELGESİ VE EYLEM PLANI
2024-2028

4

DİJİTALLEŞME SÜRECİNDE AİLENİN DESTEKLENMESİ

Dijitalleşme, geleneksel ve yeni medya araçları ailelerin değer ve tutumlarını şekillendirme sürecinde belirleyici bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı değişim ve dönüşümün, aile kurumu üzerinde ciddi etkileri bulunmaktadır. Küresel ölçekte giderek artan zararlı akımlar ve alışkanlıklar medya aracılığıyla çocuk ve gençler başta olmak üzere aile bireylerini olumsuz etkilemekte, aile içi iletişimi zayıflatabilmektedir.

İnternet erişimine sahip hanelerin oranının artmasıyla, çocukların internet kullanımı ve maruz kaldığı riskler giderek daha kritik hale gelmektedir. Sosyal medya bağımlılığı yeni bir bağımlılık türü olarak ortaya çıkmış olup, özellikle çocuklar olmak üzere, aile bireyleri üzerinde olumsuz etkilere sebep olmakta ve psikolojik sağlığı tehdit etmektedir. Sosyal medyanın kötüye kullanımı, çocukların bilişsel ve sosyal gelişimlerine ket vurmaktadır.

Gerçekleştirdiğimiz saha araştırmalarında ve 8. Aile Şûrası'nda medyanın aileye duyarlı bir iletişim ve yayın anlayışına sahip olması, internet kullanımının aile üzerindeki etkilerine ilişkin kapsamlı araştırmalar yapılması, anne ve babalar başta olmak üzere tüm aile bireylerinin riskler konusunda bilinçlendirilmesi, güvenli kullanım alışkanlıkları edinilmesi, çocukların yaş ve gelişimlerine uygun ve aile dostu içeriklerin yaygınlaştırılması hususları temel bulgular olarak ön plana çıkmıştır.

Sosyal medya, dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin olumsuz etkileriyle mücadelede konuyla ilgili tüm kurumlar arasında eş güdüme ve koordinasyona ek olarak medya sektörü ile iş birliğinin de sağlanması gerekmektedir.

Teknolojik gelişmelere sağlıklı bir uyumun sağlanması ile dijitalleşmenin risklerine karşı aile yapısının, aile içi ilişkilerin ve aile değerlerinin korunması bir zorunluluk haline gelmiştir.

Bu doğrultuda, dijitalleşme sürecinde ailenin desteklenmesi kapsamında,

- Medya ve teknolojinin bilinçli kullanımının teşvik edilmesi ve dijital bağımlılıkların azaltılması,
- Aile dostu medya yapımları ile dijital içeriklerin ve bunlara erişiminin artırılması,
- Medya ve dijital mecralarda aile ve aile değerlerinin korunması

hedefleri öncelikli olarak belirlenmiştir.

DİJİTALLEŞME SÜRECİNDE AİLENİN DESTEKLENMESİ

Stratejik Hedef 10:		Medya ve teknolojinin bilinçli kullanımının teşvik edilmesi ve dijital bağımlılıkların azaltılması		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
10.1. Ailenin yaşam döngüsüne uyumlu olacak şekilde güvenli internet, bilinçli teknoloji ve sosyal medya kullanımı, internet/medya okuryazarlığı konularında broşürler, rehberler, animasyonlar ve kamu spotları geliştirilerek yaygınlaştırılacaktır.	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yeşilay	2025-2026	Oluşturulan rehber/ broşür sayısı Oluşturulan kamu spotu/animasyon sayısı
10.2. Ebeveynler başta olmak üzere aile bireylerine medya okuryazarlığı ve bilinçli medya kullanımı, dijital ebeveynlik, siber zorbalık, dijital suçlar gibi dijital ortamdaki olası riskler ve güvenli dijital dünya konusunda koruyucu, bilgilendirici ve yönlendirici eğitim çalışmaları yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Diyanet İşleri Başkanlığı Sivil Toplum Kuruluşları Ulusal ve Yerel Medya Kuruluşları	Sürekli	Ulaşılan kişi sayısı

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
10.3. Güvenli İnternet Hizmetini (GİH) tercih eden internet abone sayısının artırılması amacıyla tanıtım çalışmaları yapılacaktır.	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Tüm Bakanlıklar Sivil Toplum Kuruluşları Ulusal ve Yerel Medya Kuruluşları İnternet Servis Sağlayıcıları	Sürekli	Güvenli İnternet Hizmeti (GİH) Aile Profilini tercih eden internet kullanıcı sayısı Tanıtım çalışma sayısı
10.4. Okullarda ilköğretim ve lise öğrencilerine yönelik teknolojinin bilinçli kullanımına ilişkin dijital okuryazarlık konusunda eğitim programları yaygınlaştırılacaktır.	Millî Eğitim Bakanlığı	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Sürekli	Gerçekleştirilen program sayısı Yapılan eğitim sayısı
10.5. Gençlerin teknoloji ve medyanın fırsatlarından bilinçli bir şekilde yararlanması için eğitimler, seminerler, spor, teknoloji ve kültür kampları gibi çalışmalar artırılacaktır.	Gençlik ve Spor Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı Belediyeler Sivil Toplum Kuruluşları	2024-2025	Faydalanan kişi sayısı Yapılan kamp sayısı Eğitim sayısı

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
10.6. Yaşlıların gelişen teknolojiyi öğrenmeleri ve dijital hizmetlere erişim sağlayabilmeleri amacıyla yaşam boyu öğrenme programları geliştirilerek bunlardan faydalanmaları sağlanacaktır.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu	Sürekli	Programdan faydalanan kişi sayısı
10.7. Dijital bağımlılıkla mücadele kapsamında ailelerin birlikte vakit geçirmesini ve paylaşımını artıracak sanatsal, sportif ve kültürel faaliyetleri içeren etkinlikler düzenlenecektir.	Kültür ve Turizm Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Belediyeler	2024-2028	Katılan aile sayısı Düzenlenen sportif faaliyet sayısı Düzenlenen kültür ve sanat faaliyeti sayısı
10.8. Kuşaklararası iletişimi güçlendirme ve kültürel değerleri etkili bir şekilde aktarmaya yönelik aile eğitimleri, etkinlikleri ve atölyeleri yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Kültür ve Turizm Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı Belediyeler Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Diyanet İşleri Başkanlığı Üniversiteler	Sürekli	Gerçekleştirilen etkinlik sayısı Gerçekleştirilen eğitime katılan kişi sayısı Gerçekleştirilen atölye sayısı

Stratejik Hedef 11:		Aile dostu medya yapımları ile dijital içeriklerin ve bunlara erişiminin artırılması		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
11.1. Geleneksel medya ve yeni medya araçlarıyla yeni yapımlar tasarlanırken ailelere yönelik koruyucu, rehberlik edici, aile dostu olması gözetilecektir.	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu	Tüm Bakanlıklar Diyanet İşleri Başkanlığı Yeşilay	Sürekli	Aile dostu içerik/ bölüm sayısı
11.2. Aile ve çocuk dostu yapım ve dizilerin teşvik edilmesine yönelik destek çalışmaları yaygınlaştırılacaktır.	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşları Ulusal ve Yerel Medya Kuruluşları	Sürekli	Verilen destek sayısı Destek verilen profesyonel çocuk tiyatrosu sayısı
11.3. Aile yaşam becerileri ve ebeveynlere yönelik eğitici, geliştirici ve rehberlik edici mobil uygulama geliştirilecektir.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Üniversiteler Yeşilay Sivil Toplum Kuruluşları	2024-2028	Mobil uygulamanın geliştirilmesi Mobil uygulama kullanıcı sayısı

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
11.4. Eğitim Bilişim Ağı içerisine koruyucu, rehberlik edici, aile dostu medya yapımları ve dijital içerikler hazırlanarak ailelerin erişimi artırılabacaktır.	Millî Eğitim Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Yeşilay Türkiye Radyo Televizyon Kurumu	Sürekli	Eklenen içerik sayısı
11.5. Erişim imkânı kısıtlı olan yerleşim birimlerine gezici sinema etkinlikleri ulaştırılacaktır.	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Belediyeler Sivil Toplum Kuruluşları	2024-2028	Gezici sinema etkinliği sayısı

Stratejik Hedef 12:		Medya ve dijital mecralarda aile ve aile değerlerinin korunması		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
12.1. Ulusal ve yerel medya organlarında aile eğitim programları kapsamında aile temalı yayın ve programlar yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Ulusal ve Yerel Medya Kuruluşları	Sürekli	Yapılan yayın/ program sayısı

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
12.2. Teknolojinin bilinçli ve etkili bir şekilde kullanımına ilişkin ailelere yönelik teknoloji organizasyonları geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	2024-2028	Gerçekleştirilen organizasyon sayısı
12.3. İdari tedbir sonucu yayını durdurulan programların yerine aynı yayın kuşağında yayınlanmak üzere "medya okuryazarlığı, teknolojinin bilinçli kullanımı" konulu kamuya yararlı programların öncelikli olarak yayını sağlanacaktır.	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	2024-2028	İkame programın yayınlanma sayısı
12.4. Aile ve medya alanında çalışma yapan kurum/kuruluş ve üniversitelerle yerelde "Aile ve Medya" buluşmaları yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Üniversiteler Ulusal ve Yerel Medya Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	2025	Yerelde yapılan toplantı/çalışma sayısı

AİLENİN
KORUNMASI VE
GÜÇLENDİRİLMESİ
VİZYON BELGESİ VE EYLEM PLANI
2024-2028

AİLEYE DUYARLI ÇEVRE POLİTİKALARI İLE AİLELERİN AFET VE ACİL DURUMLARA DAYANIKLILIĞININ ARTIRILMASI

5

**AİLEYE DUYARLI
ÇEVRE POLİTİKALARI İLE AİLELERİN
AFET VE AÇIL DURUMLARA
DAYANIKLILIĞININ ARTIRILMASI**

AİLEYE DUYARLI ÇEVRE POLİTİKALARI İLE AİLELERİN AFET VE ACİL DURUMLARA DAYANIKLILIĞININ ARTIRILMASI

Ekolojik sistemin bir parçası olan insanın çevreye zarar veren faaliyetleri, doğrudan ve dolaylı olarak kısa, orta ve uzun vadede yine insanın yaşam kalitesinde bir düşüşe neden olmaktadır. Teknolojideki hızlı ilerlemeler, sanayileşme, zorunlu göç, salgın hastalıklar, doğal afet gibi faktörler çevre ve iklim değişikliği üzerindeki riskleri artırmakta ve bireyleri, aileleri ve toplumları derinden etkilemektedir.

Şehir, kamusal alan ve konut politikalarının ailelerin bir arada yaşamasını kolaylaştıran, aile bireylerinin temel ihtiyaçlarını gözeten ve çocukların eğitimini destekleyen bir şekilde tasarlanması ailelerin güvenli bir şekilde toplumsal hayata katılmalarını sağlamaktadır. Bu çerçevede, toplumun yapı taşı ailelerin oluşturulacak aileye duyarlı çevre politikalarına sürdürülebilir yaşam alışkanlıkları ile katılımcı bir rol üstlenerek katkıda bulunmaları önem arz etmektedir. Bu sayede, çevre ve iklim değişikliğinin olumsuz etkileri en aza indirilerek istikbalimiz olan ailelerin sağlıklı nesiller yetiştirmesi ve ailelerin yaşam kalitelerinin artırılması mümkün olacaktır.

Aileye duyarlı çevre politikalarının temel saç ayaklarından biri afet ve acil durumlara karşı ailenin dayanıklılığının artırılmasıdır. Nitekim afetin neden olduğu olumsuz sonuçlar ailenin bütünlüğünü, kaynaklarını ve dinamiklerini etkilemektedir. Afete dirençli bir toplum için, güçlü yapıların yanı sıra o toplumu oluşturan her bir bireyin risk azaltmaya yönelik bilgi ve farkındalıklarının artırılmasına, afet sonrası değişen dinamiklere uyum sağlamalarına ve iyilik hallerinin desteklenmesine yönelik çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Aileye duyarlı çevre politikaları ile ailelerin acil ve afet durumlarına karşı dayanıklılığının artırılmasına yönelik bu stratejik amaç kapsamında,

- Mekânsal planlamalarda aile dostu çevre yaklaşımının güçlendirilmesi,
- Afet ve acil durumlarda aile odaklı yaklaşımın geliştirilmesi,
- İklim değişikliği ile mücadeleye ilişkin ailelerin bilgi ve farkındalığının artırılması hedeflerine odaklanılmaktadır.

AİLEYE DUYARLI ÇEVRE POLİTİKALARI İLE AİLELERİN AFET VE ACİL DURUMLARA DAYANIKLILIĞININ ARTIRILMASI

Stratejik Hedef 13:		Mekânsal planlamalarda aile dostu çevre yaklaşımının güçlendirilmesi		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
13.1. "Aile Dostu Şehir" yaklaşımı ve ilkelerinin belirlenmesine yönelik çok paydaşlı bir çalıştay yapılacaktır.	Türkiye Belediyeler Birliği	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşları	2025	Çalıştayı gerçekleştirilmesi Çalıştay raporu
13.2. Yerel yönetimlerin aile odaklı çalışmalarını teşvik etmek amacıyla Aile Dostu Şehir Zirvesi gerçekleştirilecektir.	Türkiye Belediyeler Birliği	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sivil Toplum Kuruluşları	2026	Zirvenin gerçekleştirilmesi
13.3. Aile yapısı ve hanehalkı büyüklüğünü gözetilen sosyal konut projeleri gerçekleştirilecek ve mevcut sosyal konut projeleri yaygınlaştırılacaktır.	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Belediyeler	2024-2028	Sosyal konut projeleri sayısı Yararlanıcı sayısı

AİLEYE DUYARLI ÇEVRE POLİTİKALARI İLE AİLELERİN AFET VE ACİL DURUMLARA DAYANIKLILIĞININ ARTIRILMASI

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
13.4. Parklar, oyun alanları, kütüphaneler, çocuk bakım merkezleri, yeşil alanlar ve mesire alanları gibi aile dostu alanlar yaygınlaştırılacak ve erişilebilir hale getirilecektir.	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler	Sürekli	Oluşturulan aile dostu alan sayısı
13.5. Mahallelerde aileler arasında dayanışma kültürünü desteklemek amacıyla taziye evleri, konuk evleri, semt evleri, köy konakları gibi kamusal alanların fiziki koşulları iyileştirilecektir.	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler	Sürekli	Desteklenen/ iyileştirme yapılan mekân sayısı

Stratejik Hedef 14:		Afet ve acil durumlarda aile odaklı yaklaşımın geliştirilmesi		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
14.1. Afet ve acil durumlarda ailelere yönelik psikososyal destek hizmeti sunan personelin mesleki bilgi ve becerisini geliştiren eğitimler yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Sağlık Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı Diyanet İşleri Başkanlığı Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Sürekli	Gerçekleştirilen eğitim sayısı Eğitim verilen personel sayısı
14.2. Aile üyelerinin afetlere karşı bilinçlenmesi, hazırlık ve risklerin yönetilmesi konusunda eğitilmeleri amacıyla "afet okuryazarlığı" eğitim modülü oluşturulacak ve yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	AFAD Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	2025-2028	Eğitim Materyallerinin geliştirilmesi Eğitimlerden faydalanan kişi sayısı
14.3. Ailelerin afet ve acil durumlara ilişkin bilgi ve farkındalıkların artırılması amacıyla "Afete Hazır Aile Eğitimleri" yaygınlaştırılacaktır.	AFAD	Tüm Bakanlıklar	Sürekli	Eğitim verilen kişi sayısı

AİLEYE DUYARLI ÇEVRE POLİTİKALARI İLE AİLELERİN AFET VE ACİL DURUMLARA DAYANIKLILIĞININ ARTIRILMASI

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
14.4. Okullarda velilere yönelik afet ve acil durumlarda risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme çalışmalarına yönelik bilgi ve farkındalık artırıcı çalışmalar yürütülecektir.	Millî Eğitim Bakanlığı	AFAD	Sürekli	Düzenlenen çalışmalara katılan kişi sayısı
14.5. Afet ve acil durumlarda risk azaltma ve müdahale çalışmalarındaki yerel mekanizmaların aile odaklı yaklaşımlarının güçlendirilmesi amacıyla ilgili paydaşlarla çalışma toplantıları yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	AFAD	Sürekli	Yapılan toplantı sayısı
14.6. Mahalle muhtarlarına ve apartman/site yöneticilerine afet bilinci eğitimi ve sorumlu oldukları bölgelerdeki toplanma alanlarına ilişkin eğitimler verilecektir.	AFAD	İçişleri Bakanlığı Türkiye Muhtarlar Derneği Muhtarlar Federasyonu	2025	Eğitim verilen muhtar sayısı

Stratejik Hedef 15:		İklim değişikliği ile mücadeleye ilişkin ailelerin bilgi ve farkındalığının artırılması		
Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
15.1. Ailelerde çevre bilincinin oluşması amacıyla "İklim Değişikliği ile Mücadele" ve "İklim Okuryazarlığı" ve "Sıfır Atık" konusunda farkındalıklarını artırmaya yönelik çalışmalar yapılacaktır.	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Tarım ve Orman Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Diyanet İşleri Başkanlığı İklim Değişikliği Başkanlığı Türkiye Çevre Ajansı Belediyeler	Sürekli	Düzenlenen eğitim sayısı
15.2. Çocukların ve gençlerin bilgi ve bilinç düzeylerinin artırılması amacıyla uygun görülen sınıf düzeyi ve derslerde iklim değişikliği ve çevre sorunlarının azaltılmasına yönelik müfredat içerikleri zenginleştirilecektir.	Millî Eğitim Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar Medya Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları	2025	Eklenen içerik sayısı

AİLEYE DUYARLI ÇEVRE POLİTİKALARI İLE AİLELERİN AFET VE ACİL DURUMLARA DAYANIKLILIĞININ ARTIRILMASI

Faaliyet	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum / Kuruluş	Süre	Performans Göstergesi
15.3. Enerji verimliliği ve enerji tasarrufuna yönelik aile bireylerinin davranış değişikliğini amaçlayan farkındalık oluşturucu çalışmalar artırılabacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Tarım ve Orman Bakanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Diyanet İşleri Başkanlığı Türkiye Çevre Ajansı Belediyeler	Sürekli	Ulaşılan kişi sayısı
15.4. İklim değişikliğinin insan sağlığına etkilerine ilişkin ailelere yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır.	Sağlık Bakanlığı	Tüm Bakanlıklar	Sürekli	Eğitim verilen kişi sayısı
15.5. Bireysel su verimliliğinin sağlanması ile gıda tüketiminde iklim dostu ve çevreye duyarlı tarım teknikleri ile üretilmiş gıdaların tercih edilmesine yönelik bilgilendirme çalışmaları yaygınlaştırılacaktır.	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Belediyeler	Sürekli	Ulaşılan kişi sayısı Yapılan etkinlik sayısı

AİLENİN
KORUNMASI VE
GÜÇLENDİRİLMESİ
VİZYON BELGESİ VE EYLEM PLANI
2024-2028

İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Toplumun temeli olan aile kurumunun korunması ve güçlendirilmesi amacıyla, "Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı"nda yer alan eylemlerin toplumun tüm kesimlerinin kararlılıkla sürece dahil edilerek hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, medya ve sivil toplum kuruluşlarının ve özel sektörün iş birliğinde ve eş güdüm içerisinde bulunması önem arz etmektedir.

Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028) konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nde; aile odaklı bakış açısı ile ailenin güçlendirilmesi anlayışının tüm politika, program ve uygulamalara yansıtılmasını sağlamak hedefiyle, Eylem Planı kapsamındaki tüm kamu kurum ve kuruluşlarının üzerine düşen görev ve sorumlulukları hassasiyetle yerine getirmesi hususu hüküm altına alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı himayesinde, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinasyonunda, ailenin korunması ve güçlendirilmesine yönelik takip edilecek hedef ve faaliyetleri içeren bu Vizyon Belgesi ve Eylem Planı'nın uygulanmasını teminen, tüm tarafların plan, program ve bütçe çalışmalarında sorumlu veya ilgili buldukları faaliyetlere yer vermesi elzemdir.

Uygulamaya konacak faaliyetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin koordinasyon Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilecektir.

Bu çerçevede; oluşturulan izleme ve değerlendirme mekanizmasına göre;

- Her bir faaliyete ilişkin "performans göstergeleri" geliştirilmiştir. Bu göstergeler, izleme ve değerlendirmeyi kolaylaştıracak, ölçülebilir araçlar olarak belirlenmiştir.
- Faaliyetlerin izlenmesine ilişkin ASHB tarafından bir raporlama formatı oluşturulacak ve web tabanlı bir sistem geliştirilecektir.

- Eylem Planı'nın ulusal düzeyde etkin uygulanmasını teminen, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinasyonunda, ilgili tarafların katkılarıyla "Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Yıllık Faaliyet Planları" hazırlanacaktır.
- Sorumlu kurumlar, ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği halinde, belirlenen raporlama formatı çerçevesinde hazırlayacakları ayrıntılı raporları, belirlenecek takvime göre yılda bir defa ASHB tarafından geliştirilecek web tabanlı izleme sistemi üzerinden paylaşacaktır. Bu raporlar, ASHB tarafından derlenerek "İzleme ve Değerlendirme Raporları" hazırlanacak ve ilgili taraflarla paylaşılacaktır.
- Eylem Planı'nın yerel düzeyde etkin uygulanmasını sağlamak üzere, 81 ilde Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri koordinasyonunda, ilgili tarafların katkılarıyla "Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi İl Eylem Planları" ve "Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi İl Yıllık Faaliyet Planları" hazırlanacaktır.
- İl düzeyindeki Eylem Planları ve Yıllık Faaliyet Planlarının izleme çalışmaları kapsamında, sorumlu kurum tarafından ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği halinde görev alanına giren konularda hazırlanacak ayrıntılı raporlar yılda bir defa Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine gönderilecek, derlenen "İl İzleme Raporları" Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile paylaşılacaktır.
- Eylem Planı kapsamındaki faaliyetlerin, ilgili kurumların iç denetim plan ve programı kapsamına dâhil edilmesi sağlanacaktır.
- Planın uygulama döneminin sona ermesine bir yıl kala, Eylem Planında yer alan faaliyetlerin bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmesi ve yeni eylem planına veri oluşturması amacıyla bir "Genel Analiz ve Değerlendirme Raporu" hazırlanacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sok.
No: 10/A 06510 Çankaya/ANKARA

0 (312) 705 40 00

www.aile.gov.tr